

Beleggen zonder omkijken

ERICA VERDEGAAL

In navolging van de Amerikanen lopen steeds meer Nederlanders warm voor indexbeleggen. De mogelijkheden groeien, maar er schuilt kaf onder het koren

Moeiteloos en goed gespreid beleggen tegen minimale kosten, terwijl je het nooit slechter doet dan de beursindex. Dat walhalla is bereikbaar via indexbeleggen. Indexbeleggen doe je via een tracker of een indexfonds. Een tracker heeft een beursnotering; een indexfonds niet, maar beide zijn beleggingsfondsen waarvan de beheerders niet actief speuren naar winstkansen. In plaats daarvan steken ze je geld domweg in de onderliggende waarden van een afgesproken beursindex. Op termijn scheelt dat je kapitalen aan kosten en dus rendement, zo luidt de theorie.

Want snoept een gewoon beleggingsfonds jaarlijks bijvoorbeeld 1,5 of 2% van je bruto rendement, een 'echt' indexfonds neemt slechts een hapje van 0,3 of 0,5%. Dus stel A en B bezitten beiden een ton. A stalt dat geld in een wereldwijd beleggend fonds met 2% kosten per jaar, terwijl B een wereldwijd beleggend indexfonds kiest met jaarlijks 0,5% kosten. Zouden beide fondsen jaarlijks bruto 8% rendement boeken, dan bezit A na twintig jaar, na kostenaftrek, euro 321.000, maar B euro 425.000, een dikke euro 100.000 meer. Dit impliceert natuurlijk dat het actief beheerde beleggingsfonds van A er niet in slaagt de gekozen benchmark te verslaan. Maar zo gek is die aannahme nog niet, aangezien dat vorig jaar maar liefst 13 van de 25 grootste fondsen van vijf Nederlandse marktleiders achterbleven bij de index die ze beloofden te verslaan. En daarmee haalt de Amerikaanse beursgoeroe Burton Malkiel weer eens zijn gelijk. Al in 1973 betoogde hij in zijn boek *A Random Walk Down Wall Street* dat een geblinddoekte chimpansee net zoveel kans maakt op een mooi rendement als een fondsmanager die actief zoekt naar ondergewaardeerde aandelen.

Veel Amerikanen zijn het eens met Malkiel, want circa een kwart van de Amerikaanse inleg in beleggingsfondsen gaat naar indexfondsen. Nederlandse particulieren moeten nog wennen, maar de mogelijkheden voor indexbeleggen nemen toe. Er zijn hier nu circa tien indexfondsen verkrijgbaar, vooral via Meesman Index Investments en SNS Fundcoach. Daarnaast zijn ruim 140 trackers verkrijgbaar. Ze staan allemaal genoteerd op Euronext. De meest voorkomende merknamen zijn Easyetf, iShares en Lyxor.

Zowel trackers als indexfondsen streven (als het goed is) naar een minimale Total Expense Ratio (TER), dat zijn de totale jaarlijkse kosten als percentage van de koers. Maar trackers en indexfondsen vertonen ook verschillen. Zo staan trackers genoteerd op Euronext, en wel voor de meest uiteenlopende indexen van de AEX tot de MSCI World-index en MSCI Emerging Markets-index. Via een tracker kun je dus heel eenvoudig vandaag nog in Korea beleggen, morgen in de IT en de dag erna in farmacie, China, Japan of Taiwan. Trackers zijn verhandelbaar op elk moment van de dag, iets wat indexfondsen missen. Een grote aanbieder van trackers is Barclays Global Investors. Onder de naam iShares heeft deze vermogensbeheerder al 29 trackers op Euronext.

'Het product iShares groeit onstuimig', zegt woordvoerder Gerard van Leusden. 'Wij hebben nu in Europa ongeveer 18 miljard aan iShares onder beheer. Vijf jaar geleden was dat nul.' Van de inleg in trackers komt nu 10 à 15% van particulieren, zegt hij. 'Die hebben schoon genoeg van de hoge beleggingskosten en beginnen iShares te ontdekken als een inzichtelijk, transparant product, waarvan de kosten en de beleggingsstrategie compleet duidelijk zijn. Een belegger wil bijvoorbeeld de performance van heel de wereld, maar denkt dat Brazilië het een tijdje goed gaat doen. Hij koopt dan als basisportefeuille iShares World, maar stapt daarnaast een tijdje in iShares MSCI Brasil. Wij noemen dat een core-satellite strategy.'

'Indexfondsen zijn ideaal voor langetermijnbeleggers', zegt Hendrik Meesman van Meesman Index Investments, een bedrijf dat drie indexfondsen van de bekende Amerikaanse vermogensbeheerder Vanguard aanbiedt. Langetermijnbeleggers omschrijft Meesman als 'mensen die wel willen beleggen omdat het op termijn meer kan opleveren dan sparen, maar er niet continu mee bezig willen zijn'. Een Meesman- of Vanguard-indexfonds is voor hen voordeliger dan een tracker. Ten eerste kent een echt indexfonds geen 'spread'. Dat is een opslag op de aankoopkoers of een afslag op de verkoopkoers, zoals in de Nederlandse aandelenhandel gebruikelijk is. De spread van trackers loopt van 1 cent tot enkele dubbeltjes voor exotischer en/of breder gespreide indexen. Door de spread betaal je voor elke transactie, ook bij schijnbaar minieme transactiekosten. Hoe actiever je belegt, des te vaker je de spread betaalt. Daarnaast vergen de Meesman- en Vanguard-indexfondsen geen bewaarloon van bijvoorbeeld 0,2% per jaar over de fondswaarde. Voor trackers geldt meestal wel bewaarloon, maar Alex Beleggersbank bewaart ze gratis. Ook rekent deze beleggersbank voor in Amsterdam genoteerde trackers minder transactiekosten dan voor in Parijs genoteerde trackers. Alle kleine beetjes tellen, weet Meesman. 'Voor een tracker met een TER van 0,4% betekent een bewaarloon van 0,2% per jaar een

kostenverhoging van maar liefst 50%.' In het voorbeeld van A en B, die twintig jaar lang beleggen, scheelt dat euro 16.000.

Een indexfonds leent zich verder goed voor een automatische vaste maandinleg van bijvoorbeeld euro 100 of euro 200. Bij Meesman kun je vanaf januari maandelijks kleine bedragen inleggen. Meesman wil zijn fondsen ook gaan aanbieden als pensioenproduct als het wetsvoorstel voor fiscaal aftrekbaar pensioensparen via een geblokkeerde bank- of beleggingsrekening er doorkomt. Via SNS Fundcoach kun je nu al kleine maandbedragen in indexfondsen beleggen. Trackers koop je altijd per aandeel.

Een indexbelegger gaat voor lage kosten. Daar moet hij dus goed op letten. Een integere aanbieder heeft producten met een lage TER, die eenvoudig te achterhalen is. Zo hebben de iShares Euro Stoxx 50 jaarlijks totaal 0,15% TER, iShares Eastern Europe 0,74% TER, Meesman Euro Bond Index Fund 0,3% en Meesman Global Stock Index Fund 0,5%. De internetsite van SNS Fundcoach vermeldt niet de TER maar de beheerkosten per fonds. Het zou daardoor kunnen lijken dat het Vanguard Global Stock Index Fund - exact hetzelfde als het Meesman Global Stock Index Fund - daar totaal jaarlijks 0,29% kost. Navraag bij Vanguard leert echter dat de TER overal 0,5% is, maar het vermelden is niet wettelijk verplicht. Wel biedt SNS meer Vanguard fondsen en zijn de aan- en verkoopkosten (nu nog) iets lager dan bij Meesman, namelijk 0,5% in plaats van 0,5% plus euro 50 bij Meesman.

Tot slot is niet alles wat zich indexfonds noemt goedkoop. Zo heb je het ABN Amro AEX Index Fonds. Dat belegt naast in AEX-aandelen ook in andere beleggingsfondsen, derivaten en in 'gelieerde partijen'. Als 'jaarlijkse beheerkosten' geeft ABN Amro 0,5% op, maar dat is net als bij SNS niet de TER. Daarnaast betaal je nog een spread van 1,5% plus 0,4% transactiekosten. Uitstappen kost een spread van 1% plus 0,4%. En verder betaal je bewaarloon. Het Aegon Wereld Index Fond maakt het nog bonter. Volgens de financiële bijsluiter was de kostenratio van dit fonds in 2005 0,78% exclusief de kosten van beleggingstransacties en interestkosten. Daarnaast is er bewaarloon en een spread van 0,6% bij aan- en verkoop boven op de 0,6% kosten voor in- en uitstappen. Dit Aegon Nederland-Index Fonds belegt niet eens direct in AEX-aandelen, maar in het Aegon Basisfonds Nederland-Index. In 2005 boekte dit fonds 22,8% rendement, terwijl het Meesman Global Stock Index Fund met 25,8% steeg. Op een belegd vermogen van een ton scheelt dat euro 3000 rendement.

Welke indexfondsen?

Volgens de beurskenner Burton Malkiel moeten beleggers die hun risico's willen beperken zich concentreren op de breed samengestelde indexen. Die bieden veel spreiding en bevatten ook kleinere fondsen met een grotere kans op een flinke winststijging dan de gevestigde bedrijven. Voor de Verenigde Staten gaat Malkiel's voorkeur uit naar de Russell 3000 en voor de rest van de wereld naar de MSCI World-index. Die basisportefeuille raadt hij aan te completeren met indexen uit opkomende markten zoals China en India.